

AMZV ČR, TD 1938, č. 1107. Prepis originálu, strojopis.

59

10. október.

Záznam vyslanca I. Krna o hodnotení dvojdňových rokovaní česko-slovenskej a maďarskej vládnej delegácie v Komárne, ktoré predniesol v Prahe na zasadnutí ministerskej rady.

1. Ve smyslu usnesení ministerské rady učiněno hned na počátku jednání s Maďarskem žádané gesto vyklizením města Šahy a nádraží v Novém Městě.¹

Párkáň² bylo možno zachrániti.

2. Maďaři podali návrh na plebiscit pro Slováky a Podkarpatské Rusy. Po rázném prohlášení československé delegace, že táto otázka vůbec nespadá do rámce jednání, ustoupili od tohoto návrhu ve schůzi dne 10. 10.³

3. Ohledně krajů obydlených Maďary podala maďarská delegace návrh na odstoupení území dle připojené mapy.⁴ Návrh je prý přesnou aplikací mnichovského rozhodnutí na maďarský případ /zásada völkisch⁵ na podkladě statistik z roku 1910/. Československá delegace prohlásila tento návrh za nepřijatelný a dodala, že nemůže uvažovati o žádném návrhu, který by nechával mimo československé hranice Bratislavu, Nové Zámky, Lučenec, Rimavskou Sobotu, Košice, Užhorod a Berehovo.⁶

Toto stanovisko ohlásili Maďaři za nepřijatelné. Ve schůzi 10. 10. hrozil ministr Kánya okamžitým přerušením jednání bude-li československá delegace trvati na tomto stanovisku a neučiní-li jiných protinávrhů.⁷

AMZV ČR, PrS, kart. 58, fase. 11, č. 9. Kópia, strojopis.

¹ Slovenské Nové Mesto.

² Štúrovo.

³ Pozri dok. č. 57.

⁴ Mapa sa pri spise nenachádza.

⁵ Etnický, národnostný.

⁶ Pozri dok. č. 57 a.

⁷ Na konci textu I. Krno dopísal rukou: „Predniesol som v Prahe v ministerskej rade 11.10.“

60

10. október, 14.00, Komárno. Telegram prijatý: 15.40, vyhotovený: 16.20.

Správa vyslanca I. Krna o príslube vedúceho maďarskej delegácie K. Kányu zabránif novým incidentom na hraniciach s Česko-Slovenskom.

Kányovi sděleno, že nemůžeme pokračovat v jednání, pokud nedá přísné rozkazy a záruky, že nedojde k novým incidentům. Kánya slíbil tak učinit.¹

Krno

AMZV ČR, TD 1938, č. 1 103. Prepis originálu, strojopis.

¹ Pozri dok. č. 57.

11. október, 9.00, Komárno.

Záznam zo spoločného rokovania česko-slovenských a maďarských expertov o otázke, či uhorská národnostná štatistika z roku 1910 môže poslúžiť za základ pre určenie maďarsko-slovenskej etnickej hranice.

Schôdzu zahájil maďarský delegát gróf Teleki a na začiatku sa uznieslo, že obcovacou rečou bude maďarčina a v prípade potreby nemčina.

Rapant: Preskúmali sme zhruba mapu, ktorá nám bola predložená, hľadali sme na nej vedúcu myšlienku alebo zásadu, podľa ktorej bola zostavená, ale nič podobného sme nenašli.

Teleki: Mapa bola zostavená na základe štatistiky z roku 1910. Hospodárske, strategické alebo historické hľadiská boli vylúčené. Dnes sa už všeobecne uznávajú omyly Trianonu a korektúra na sudetských krajoch už bola prevedená. Základom je zásada 50 % obyvateľstva, s ostrovami beztak nie je možné si poradiť. /Tu Teleki položil na stôl mapu maďarského návrhu, okolo ktorej sa zoskupili experti.¹

Rapant: Je to veľmi ťažký problém.

Teleki: Hranice sú väčšinou dosť ostré a na mnohých miestach sa úplne kryjú s československou štatistikou z roku 1930, s výnimkou miest.

Rapant: Predovšetkým je rozhodne treba objasniť základné zásady.

Teleki: My konštatujeme fakty, stanovenie základných zásad je politickým problémom.

Rapant: Je však ťažko jednať, dokiaľ nie je objasnená zásada. Štatistika z roku 1910 nie je spoľahlivá², pre nás je prijateľnejšia štatistika z roku 1930.

Teleki: Tú zas my nemôžeme prijať.

Rapant: Aj pre nás by bola prijateľnejšia štatistika z roku 1848³ alebo z roku 1880.

Teleki: Tu je každá debata márna, pretože to nepatrí sem. Bola by to diskriminácia voči postupu na sudetských krajoch a takýto postup by sme nemohli zastupovať nikde.

Rapant: Tam nešlo o takéto rozdiely a veľmoci vzali za základ vlastne dnešný stav.

Teleki: Postavili sa na stanovisko z roku 1910 a to sa vzťahuje i na nás.

Rapant: Musíme sa hľadieť dohodnúť.

Teleki: Áno, ale v duchu Mnichovskej dohody. To je absolútne nesporné a tu nemá miesta žiadna debata.

Židovský: Ešte som nemal príležitosť podrobne preskúmať maďarský návrh, avšak na prvý pohľad konštatujem, že Maďari nedodrжали ani svoju štatistiku z roku 1910. Chcú zabrať obce a mestá na Podkarpatskej Rusi, kde bývajú výhradne Rusíni. Zázemie mesta Užhorodu je čiste ruské. Aj pri Mukačeve zaberá maďarský návrh čisto ruské obce. Zo 125 obcí, ktoré majú byť zabrané, v päťdesiatich obciach nie je maďarskej väčšiny. Rozdiel medzi maďarskou a československou štatistikou tvoria maďarskí úradníci.